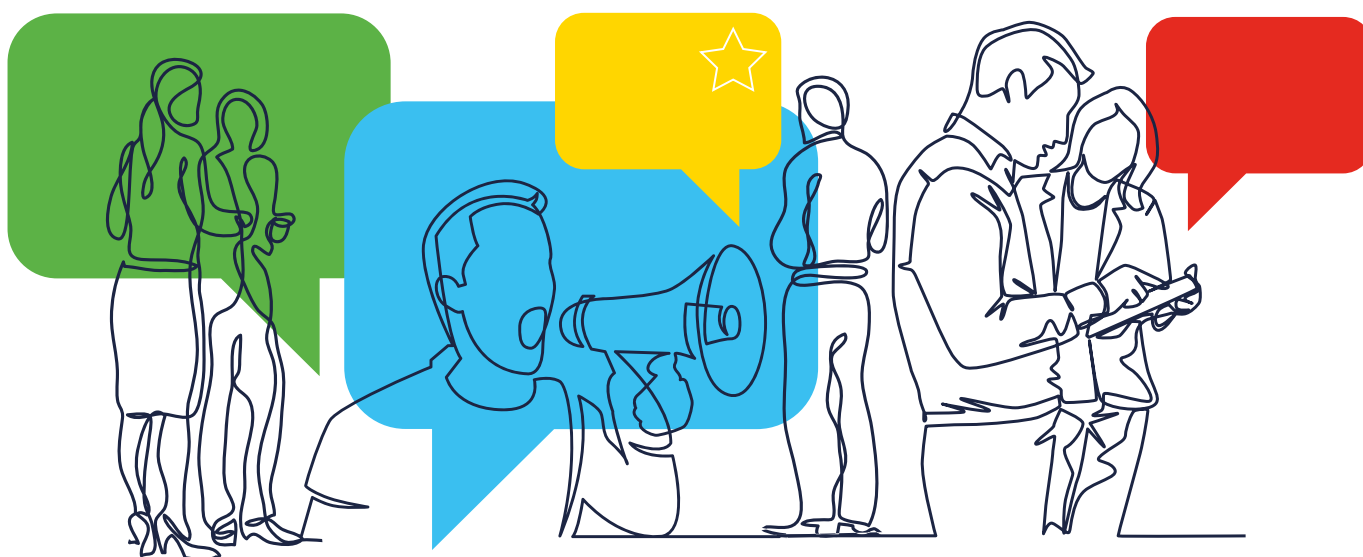

EUROOPPALAINEN KANSAL AISALOITE

Eurooppalaisen kansalaisaloitteen laadinta

| SISÄLLYS

Kansalaisaloitteen rekisteröinti	3
Kansalaisaloitteen rekisteröintilomake	4

1

Kansalaisaloitteen rekisteröinti

EU-kansalaiset voivat pyytää kansalaisaloitteella Euroopan komissiota tekemään säädösehdotuksen jostakin aiheesta, joka kuuluu komission toimivaltaan. Näin he voivat vaikuttaa suoraan EU:n politiikkaan. Jos aloitteelle saadaan miljoona allekirjoitusta ja jos komissio päättää tehdä sen pohjalta säädösehdotuksen, käynnistyy virallinen lainsäädäntömenettely. Säädöksen hyväksymisestä päättävät yleensä Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto yhdessä tai joissakin tapauksissa neuvosto yksin.

Kansalaisaloitteen tekijöiden ensimmäinen tehtävä on toimittaa aloite-ehdotus Euroopan komissiolle rekisteröitäväksi. Aloite voidaan rekisteröidä vain, jos se täyttää seuraavat ehdot:

- järjestäjryhmä on perustettu ja yhteyshenkilöt nimetty vaihtoehtoisesti on perustettu oikeushenkilö aloitteen hallinnointia varten ja järjestäjryhmän edustajalle on annettu valtuudet toimia oikeushenkilön puolesta
- aloite koskee alaa, jolla komissiolla on toimivalta tehdä säädösehdotuksia EU:n perussopimusten soveltamiseksi
- aloite ei ole oikeuden väärinkäyttöä, aiheeton tai haitantekotarkoituksessa tehty
- aloite ei ole vastoin EU:n arvoja, joita ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja vähemmistöjen oikeuksien sekä muiden ihmisoikeuksien kunnioittaminen, moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo (ks. Euroopan unionista tehty sopimus, 2 artikla ja EU:n perusoikeuskirja).

Tähän mennessä kaikki sellaiset kansalaisaloite-ehdotukset, joiden rekisteröintipyyntö on hylätty, ovat koskeneet aiheita, jotka eivät kuulu komission toimivaltaan. Komission kielteisiin päätöksiin voi tutustua kansalaisaloitesivustolla.

Tämä asiakirja on tarkoitettu avuksi kansalaisaloitteen laadinnassa. Siinä muun muassa kerrotaan, miten voi selvittää, kuuluuko kansalaisaloitteen aihe komission toimivaltaan. Kysymys on olennainen sen kannalta, voidaanko aloite ylipäätään rekisteröidä.

2

Kansalaisaloitteen rekisteröintilomake

Seuraavat ohjeet ja vinkit auttavat kansalaisaloitteen rekisteröintilomakkeen eri osioiden täyttämässä. Lomakkeessa annetut tiedot julkaistaan [kansalaisaloitesivustolla](#), kun aloite on rekisteröity. **Komissio toimittaa käännöksen aloitteen sisällöstä** (aloitteen nimi ja tavoitteet), myös sen liiteasiakirjasta (enintään 5 000 merkkiä), kaikilla unionin virallisilla kielillä.

| Nimi (enintään 100 merkkiä):

Kansalaisaloitteen nimen valinta on luultavasti viimeinen vaihe aloitteen laadinnassa. Nimestä kannattaa päättää vasta, kun aloitteen sisältö ja tavoitteet on lyöty lukkoon. Nimeä on syytä harkita huolellisesti, koska se vaikuttaa suuresti aloitteen imagoon yhdessä visuaalisten elementtien (esim. logo) kanssa.

Jotta kansalaisaloitteelle saataisiin miljoona allekirjoittajaa, sen pitää vedota myös sellaisiin ihmisiin, jotka eivät tunne aloitteen aihetta entuudestaan. Iskevä ja huomiota herättävä nimi voi olla ratkaiseva tekijä, joka saa ihmiset kiinnostumaan asiasta ja allekirjoittamaan aloitteen.

| Aloitteen tavoitteet (enintään 1 100 merkkiä ilman välilyöntejä)

Aloitteen tavoitteissa määritellään, mistä asiasta Euroopan komission pitäisi esittää lainsäädäntöä:

- Säädöksen aiheen pitää liittyä sellaiseen politiikan alaan, joka kuuluu komission toimivaltaan.
- Komissio voi ehdottaa velvoittavaa säädöstä tai muuta säädöstä, joka ei ole sitova (esim. suositus).

Huom. Joillakin aloilla velvoittavatkään säädökset eivät voi edellyttää EU:n jäsenmaiden lainsäädännön yhdenmukaistamista.

Vinkkejä

- Kansalaisaloitteen nimestä voi laatia sekä pitkän että lyhyen version. Jos aloitteen sisältö on tekninen ja monitahoinen, lyhyt nimi ei välttämättä kuvaa sitä kattavasti. Lyhyt ja iskevä nimi on kuitenkin tarpeen tiedotuskampanjassa, etenkin sosiaalisessa mediassa.
- Voiko nimen varmasti kääntää muille kielille? Jotta aloitteelle saadaan riittävästi allekirjoittajia, nimen pitää vedota myös muita kieliä puhuviin eurooppalaisiin.
- Nimen valintaa ei pidä jättää viime tinkaankin – jos nimelle tarvitaan yhteistyökumppanien hyväksyntä, konsultointikierros kannattaa aloittaa hyvissä ajoin.

Tavoitteissa ilmaistaan lyhyesti ja selvästi, mitä aloitteella halutaan saada aikaan. Esimerkki:

- Kansalaisaloitteen ”Lopetetaan ympäristötuho Euroopassa – kansalaisaloite, jonka avulla halutaan antaa oikeudet maalle” tavoitteet:

”1. Ympäristötuhojen kriminalisointi sekä luonnollisten ja oikeushenkilöiden saattaminen vastuuseen ympäristötuhojen aiheuttamisesta. 2. EU:n alueella ja vesialueilla, joilla sovelletaan EU-lainsäädäntöä, tapahtuvan ympäristön tuhoamisen sekä EU-kansalaisten ja EU:hun rekisteröityjen oikeushenkilöiden EU:n ulkopuolella aiheuttamien vastaavien tekojen kieltäminen ja estäminen. 3. Säättäminen siirtymäajasta, jonka aikana edistetään siirtymistä kestävään talouteen.”

| Mitkä alat kuuluvat EU:n toimivaltaan?

EU:n toimivallan alat määritellään EU:n perussopimuksissa (sopimus Euroopan unionin toiminnasta eli «SEUT-sopimus», 2–6 artikla).

Yksinomainen toimivalta (SEUT-sopimus, 3 artikla)	Jaettu toimivalta (SEUT-sopimus, 4 artikla)	Toimivalta toteuttaa toimia, joilla tuetaan, koordinoidaan tai täydennetään jäsenvaltioiden toimia (SEUT-sopimus, 6 artikla)	Toimivalta toteuttaa järjestelyjä, joiden puitteissa jäsenvaltiot soveltavat politiikkansa yhteen (SEUT-sopimus, 5 artikla)
<ul style="list-style-type: none"> • tulliliitto • sisä-markkinoiden kilpailusääntöjen vahvistaminen • euroalueen maiden rahapolitiikka • meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen (osa yhteistä kalastuspolitiikkaa) • yhteinen kauppapolitiikka • kansainvälisten sopimusten tekeminen: <ul style="list-style-type: none"> - kun sopimuksen tekemisestä on säädetty unionin säädöksessä - kun sopimuksen tekeminen on välttämätöntä, jotta EU voi käyttää sisäistä toimivaltaansa - siltä osin kuin sopimus voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin tai muuttaa niiden laajuutta 	<ul style="list-style-type: none"> • sisämarkkinat • sosiaalipolitiikan osa-alueet, jotka määritellään SEUT-sopimuksessa • taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio • maatalous ja kalastus (paitsi meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen) • ympäristö • kuluttajansuoja • liikenne • Euroopan laajuiset verkot • energia • vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue • kansanterveyteen liittyvät yhteiset turvallisuus-kysymykset, jotka määritellään SEUT-sopimuksessa • tutkimus, teknologian kehittäminen ja avaruusala • kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu 	<ul style="list-style-type: none"> • ihmisten terveyden suojeleminen ja kohentaminen • teollisuus • kulttuuri • matkailu • koulutus (yleissivistävä ja ammatillinen), nuorisosiisat • pelastuspalvelu • hallinnollinen yhteistyö <p>Näillä aloilla annettavat oikeudellisesti velvoittavat EU-säädökset eivät voi edellyttää jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • talouspolitiikka • työllisyys, palkkatyö • sosiaali-politiikka

Vinkkejä

- Laadi ja rajaa tavoitteet selkeästi.

Ehdotettujen toimien kannalta olennaiset EU:n perussopimusten kohdat:

Tässä kohdassa mainitaan yksi tai useampi perustamissopimusten kohta, jonka nojalla komissiolla on oikeus antaa lainsäädäntöä aloitteen aiheesta toimivaltansa puitteissa.

Politiikan alat	Perussopimusten artikkelit (SEUT*, ellei toisin mainita)
<u>Maatalous ja kalastus</u>	<u>Artikkelit 38–44</u>
<u>EU:n talousarvio ja varainhoito</u>	<u>Artikkelit 310–324</u>
<u>Pelastuspalvelu</u>	<u>Artikkla 196</u>
<u>Kilpailu</u>	<u>Artikkelit 101–109</u>
<u>Kuluttajansuoja</u>	<u>Artikkla 169</u>
<u>Kulttuuri</u>	<u>Artikkla 167</u>
<u>Tulli</u>	<u>Artikkelit 30–33</u>
<u>Kehitys ja yhteistyö</u>	<u>Artikkelit 208–213</u>
<u>Talous- ja rahapolitiikka</u>	<u>Artikkelit 119–144</u>
<u>Koulutus, nuoriso ja urheilu</u>	<u>Artikkelit 165 ja 166</u>
<u>Työllisyys- ja sosiaaliasiat</u>	<u>Artikkelit 145–161</u>
<u>Energia</u>	<u>Artikkla 194</u>
<u>EU:n laajentuminen</u>	<u>SEU * – Artikkla 49, Artikkla 212</u>
<u>Ympäristö ja ilmastotoimet</u>	<u>Artikkelit 191–193</u>
<u>Ulkomaankauppa</u>	<u>Artikkelit 206 ja 207</u>
<u>Petostentorjunta</u>	<u>Artikkla 325</u>
<u>Elintarviketurvallisuus</u>	<u>Artikkelit 43, 168 ja 169</u>
<u>Vapaa liikkuvuus:</u>	
Henkilöt	<u>Artikkelit 45–55</u>
Palvelut	<u>Artikkelit 56–62</u>
Pääoma	<u>Artikkelit 63–66</u>
<u>Humanitaarinen apu</u>	<u>Artikkla 214</u>
<u>Teollisuus ja yritystoiminta</u>	<u>Artikkla 173</u>
<u>Tietoyhteiskunta</u>	<u>Artikkelit 179–190</u>
<u>Sisämarkkinat ja tavaroiden vapaa liikkuvuus</u>	<u>Artikkelit 26–29, 114 ja 115</u>
<u>Oikeus, vapaus ja turvallisuus</u>	<u>Artikkelit 67–89</u>
Rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka	<u>Artikkelit 77–80</u>
Oikeudellinen yhteistyö	<u>Artikkelit 81–86</u>
Poliisiyhteistyö	<u>Artikkelit 87–89</u>
<u>Syrjintäkielto ja EU:n kansalaisuus</u>	<u>Artikkelit 18–25</u>
<u>Kansanterveys</u>	<u>Artikkla 168</u>
<u>Aluepolitiikka – Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio</u>	<u>Artikkelit 174–178 ja 162–164</u>
<u>Tutkimus ja innovointi</u>	<u>Artikkelit 179–190</u>
<u>Verotus</u>	<u>Artikkelit 110–113</u>
<u>Matkailu</u>	<u>Artikkla 195</u>
<u>Liikenne</u>	<u>Artikkelit 90–100</u>

Huom. Edellä luetellaan EU:n perussopimusten mukaiset politiikan alat pääpiirteittäin. Luettelo ei ole välttämättä kaikenkattava. Tarkempaa tietoa on EU:n perussopimuksissa.

* SEUT = Sopimus Euroopan unionin toiminnasta SEU = Sopimus Euroopan unionista

Edellä oleva teksti on tarkoitettu avuksi kansalaisaloitteen tekemistä suunnitteleville. Se ei velvoita Euroopan komissiota oikeudellisesti. Teksti ei ole tyhjenteävä, eikä se ole virallinen tulkinta EU:n perussopimusten tekstistä.

Kansalaisaloiterekisteriä varten pyydetään ilmoittamaan ”ehdotettujen toimien kannalta olennaiset EU:n perussopimusten kohdat”. Käytännössä kansalaisaloite rekisteröidään myös silloin, jos aloitteen tekijät ovat ilmoittaneet väärät sopimuskohdat, **kunhan aloite täyttää edellä mainitut rekisteröintiehdot eikä selvästi ylitä komission toimivaltaa tehdä ehdotus unionin säädökseksi, jolla sovelletaan perussopimuksia.**

Jos aloite selvästi ei kuulu komission toimivaltaan, komissio ilmoittaa asiasta järjestäjille, ja järjestäjät voivat **muuttaa aloitteensa vaatimusten mukaiseksi ja pyytää rekisteröintiä uudelleen.**

Aloite voidaan myös rekisteröidä osittain, jos osa siitä (mm. päätavoitteet) ei selvästi ylitä komission toimivaltaa tehdä ehdotus unionin säädökseksi. Tällaisessa tapauksessa tuenilmauksia voidaan kerätä ainoastaan aloitteen rekisteröidylle osalle.

| Valinnaiset lisätiedot:

Jos järjestäjät haluavat antaa tarkempia tietoja kansalaisaloitteen aiheesta, tavoitteista ja taustasta, aloite-ehdotukseen voidaan liittää

- liiteasiakirja käyttämällä liitteille varattua kenttää (enintään 5 000 merkkiä)
- lisätietoja, mm. tarkempia tietoja aloitteen taustasta (ladataan)
- säädösluonnos (ladataan).

Huom. Komissio ei toimita **käännöksiä lisätiedoista** eikä mahdollisesta **säädösluonnoksesta**, vaan tämä on **aloitteen järjestäjäryhmän vastuulla.**

Useat järjestäjät ovat antaneet aloitteistaan lisätietoja liitetiedostossa. Tämä koskee esimerkiksi seuraavia aloitteita, joille kerättiin yli miljoona allekirjoitusta:

- Koheesiopolitiikka alueiden yhdenvertaisuuden ja alueellisten kulttuurien säilymisen varmistamiseksi
- Stop vivisection (Ei eläinkokeille)
- Kielletään glyfosaatti ja suojellaan ihmisiä ja ympäristöä myrkyllisiltä torjunta-aineilta
- Eurooppalainen aloite tiedotusvälineiden moniarvoisuuden puolesta

Liitetiedostossa voi vapaasti selittää ja perustella aloitetta sekä sen taustaa ja tavoitteita. Tekstin merkkimäärää tai kuvien määrää ei ole rajattu, mutta tiedoston enimmäiskoko on 5 Mt.

Säädösluonnokset ovat selvästi harvinaisempia, mutta sellainen on toimitettu esimerkiksi seuraavien kansalaisaloitteiden mukana:

- Europe CARES – osallistavaa ja laadukasta opetusta vammaisille lapsille
- Yksi meistä
- Äiti, isä ja lapset
- Seis mereen päätyvälle muoville

Liitetiedosto ja säädösluonnos voivat olla hyödyksi, jotta kansalaisaloitteen tavoitteet ymmärretään rekisteröintivaiheessa, tuenilmausten keruun yhteydessä ja komission käsittelyn aikana.

Jos aloitteelle saadaan miljoona allekirjoitusta, se pääsee komission käsittelyyn, jonka aikana käydään läpi aloitteen koko sisältö (mm. liitetiedosto, lisätiedot ja säädösluonnos) sellaisena kuin se oli rekisteröintivaiheessa. Siksi on tärkeää liittää aloite-ehdotukseen jo rekisteröintivaiheessa kaikki ne tiedot, jotka halutaan saattaa komission tietoon, sillä siihen ei voi lisätä mitään myöhemmin.

EU:n kansalaisaloitefoorumin neuvontapalvelusta saa yksilöllistä riippumatonta neuvontaa. Palvelusta voi esimerkiksi pyytää arviota siitä, kuuluuko kansalaisaloitteen aihe komission toimivaltaan. Kysymyksiin vastataan 8 työpäivän kuluessa.

Vinkkejä

- Aloitteessa kannattaa viitata sellaisiin EU:n perussopimuksen artikloihin, joita voidaan käyttää oikeusperustana komission säädösehdotuksessa. Esimerkkejä aiemmista kansalaisaloitteista (lähteenä aloitteen rekisteröintiä koskevat komission päätökset): «We are a welcoming Europe» – antakaa eurooppalaisten auttaa”: SEUT-sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan b alakohta, 78 artiklan 2 kohta, 79 artiklan 2 kohta, 82 artiklan 2 kohdan c alakohta, 83 artiklan 1 ja 2 kohta; ”Stop extremism” (Ei ekstremismille): SEUT-sopimuksen 19, 114 ja 153 artikla.
- Perussopimusten artikloihin on syytä perehtyä huolellisesti. Sopivia viittauskohteita ovat artikkelit, joissa mainitaan ”lainsäätämisyjärjestys” (tavallinen tai erityinen), ellei artiklassa nimenomaisesti todeta, että säädösehdotuksen tekee jokin muu toimielin kuin komissio. Tarkoitukseen soveltuvat myös muut artikkelit, joissa todetaan, että säädösehdotuksen tekeminen on komission vastuulla.
- Huom. Artiklaviittausten määrä ei vaikuta siihen, kuinka todennäköisesti aloite rekisteröidään.
- Ota oppia aiemmista kansalaisaloitteista – sekä rekisteröidyistä että hylätyistä.

Edellä oleva teksti on tarkoitettu avuksi kansalaisaloitteen tekemistä suunnitteleville. Se ei velvoita Euroopan komissiota oikeudellisesti. Teksti ei ole tyhjentävä, eikä se ole virallinen tulkinta EU:n perussopimusten tekstistä. Komissio ei ole vastuussa mistään tämän tekstin tietojen käytöstä.